

การคิด เชื้อพยาธิปากขอและภาวะโลหิตจางในหญิงตั้งครรภ์ที่โรงพยาบาลสุโขทัย

นางปัทมา ว่าพัฒน์วงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-459-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019599.119105216

**HOOKWORM INFECTION AND ANEMIA IN PREGNANT WOMEN
AT SUNGAI KOLOK HOSPITAL**

MRS. PATAMA VAPATTANAWONG

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science
Department of Preventive and Social Medicine**

Graduate School

Chulalongkorn University

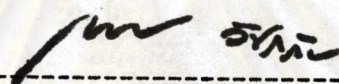
1993

ISBN 974-582-459-3

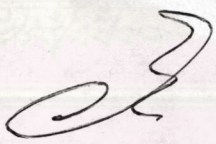
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การคิดเชื้อพยาธิปากขอและภาวะโลหิตจางในหญิงตั้งครรภ์ที่โรงพยาบาล
สุโขทัย-ลก
โดย นางปัทมา ว่าพัฒนวงศ์
ภาควิชา เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ นายแพทย์องอาจ วัฒนศิริ

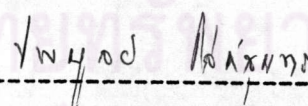

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

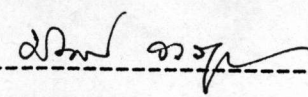

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรไภย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์องอาจ วัฒนศิริ)

กรรมการ
(แพทย์หญิงประภาศรี จงสุขสันติกุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

บทมา ว่าพัฒนาวงศ์ : การติดเชื้อพยาธิปากขอและภาวะโลหิตจางในหญิงตั้งครรภ์
ที่โรงพยาบาลสุโขทัย-ลก (HOOKWORM INFECTION AND ANEMIA IN PREGNANT
WOMEN AT SUNGAI KOLOK HOSPITAL) อ.ที่ปรึกษา : รศ.นพ.ไพฑูริย์ โล่ห์สุนทร,
รศ.นพ.องอาจ วิพุธศิริ, 121 หน้า, ISBN 974-582-459-3

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อศึกษาอัตรา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการติดเชื้อ
พยาธิปากขอ และภาวะโลหิตจางในหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลสุโขทัย-ลก เก็บข้อมูลจาก
หญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ครั้งแรก และไม่เคยได้รับยาเสริมธาตุเหล็ก และยาถ่ายพยาธิ จำนวน 293 ราย
ระหว่างเดือนตุลาคม 2535 ถึง มกราคม 2536 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ การตรวจเลือด และการตรวจ
อุจจาระ

ผลการศึกษาพบอัตราการติดเชื้อพยาธิปากขอร้อยละ 25.26 ร้อยละ 73.38 ของผู้ที่ติดเชื้อ
จัดอยู่ในความรุนแรงระดับต่ำ ส่วนอัตราการเกิดภาวะโลหิตจางร้อยละ 9.22 อัตราการติดเชื้อพยาธิ
ปากขอและภาวะโลหิตจางสูงสุดในกลุ่มอายุ 16-20 และต่ำกว่า 16 ปี การศึกษาระดับ ม.1-ม.3
ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้พอใช้แต่ไม่เหลือเก็บ อัตราการติดเชื้อในผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล
สูงกว่าในเขต ผู้ที่ไม่ถ่ายอุจจาระในส้วมสูงกว่าผู้ที่ถ่ายในส้วม และพบว่าอัตราการเกิดภาวะโลหิตจางสูง
ในหญิงที่ตั้งครรภ์มากกว่า 1 ครั้ง เคยมีการแท้ง เคยผ่านการคลอดบุตร อายุครรภ์มากกว่า 14 สัปดาห์
ตั้งครรภ์ห่างจากคลอดบุตรคนสุดท้าย 1-12 เดือน ไม่ได้รับประทานเนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรือดื่มนมทุกวัน
อัตราการเกิดภาวะโลหิตจางในผู้ที่ติดเชื้อพยาธิปากขอร้อยละ 12.16 ในขณะที่อัตราการเกิดภาวะโลหิต
จางในผู้ที่ไม่ติดเชื้อพยาธิปากขอร้อยละ 8.22

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างทางสถิติ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการติดเชื้อ
พยาธิปากขอกับอายุ ($p < .005$) การศึกษา ($p < .025$) รายได้ ($p < .01$) และพฤติกรรมการ
ใช้ส้วม ($p < .025$) ระหว่างภาวะโลหิตจางกับอายุ ($p < .025$) การศึกษา ($p < .05$) อายุครรภ์
($p < .025$) การรับประทานเนื้อสัตว์ ($p < .05$) และการดื่มนม ($p < .05$) แต่ไม่พบความแตกต่าง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างภาวะโลหิตจางกับการติดเชื้อพยาธิปากขอ

ภาควิชา .....
สาขาวิชา .....
ปีการศึกษา .....

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C445274 : MAJOR COMMUNITY MEDICINE

KEY WORD: HOOKWORM INFECTION/ ANEMIA/ PREGNANT WOMEN/ SUNGAI KOLOK HOSPITAL

PATAMA VAPATTANAWONG : HOOKWORM INFECTION AND ANEMIA IN PREGNANT WOMEN AT SUNGAI KOLOK HOSPITAL. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. DR.PAIBOOL LOHSOONTHORN, ASSO.PROF. DR.ONG-ARJ VIPUTSIRI. 121 PP. ISBN 974-582-459-3

The purpose of this research is to study the rate and related factors of hookworm infection and anemia in pregnant women at Sungai kolok Hospital. The data is collected by interview, blood test and stool examination from 293 pregnant women who have first ante-natal care and never have any supplementation and antihelminthic drugs between October 1992 and January 1993.

The result of this research shew that the hookworm infection rate was 25.26%, and 78.38% of those women was in light infection; in the same time, the anemic rate was only 9.22%. The most affected group was in age 16-20 and under 16 years old, secondary school level, farming and having adequate income. The widespread of hookworm infection was higher in whom live upcountry and did not use toilets.

In addition, the prevalence of anemia was higher in pregnant women who had more than one parity, been delivery or abortion. It was also high in women whose gestational age more than 14 weeks or who was pregnant within 1-12 months after last delivery and did not consume meat, vegetables, fruit or milk regularly. The anemic rate in hookworm-infected pregnant women was 12.16%, but in non-infected ones was 8.22%.

There was statistically significant difference between hookworm infection with age ($p < .005$), education ($p < .025$), income ($p < .01$), and defecation behaviour ($p < .025$). It was also significantly different between anemia with age ($p < .025$), education ($p < .05$), gestational age ($p < .025$), eating-meat behaviour ($p < .05$), and drinking-milk behaviour ($p < .05$) but no significantly difference between anemia with hookworm infection.

ภาควิชา.....เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม
สาขาวิชา.....เวชศาสตร์ชุมชน
ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์นายแพทย์ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์นายแพทย์องอาจ วิบุตศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ข้อคิดเห็น รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณ คุณสมรัตน์ เลิศมหาฤทธิ ที่ให้คำแนะนำในด้านสถิติ

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ

1. คณะจารย์ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. นายแพทย์อุเทน จารณศรี
3. แพทย์หญิงประภาศรี จงสุขสันติกุล

การวิจัยครั้งนี้จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลสุโขทัย-ลก. แพทย์หัวหน้ากลุ่มงานสูติ-นรีเวชกรรม และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัทมา ว่าพัฒนางค์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามของการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ทั่วไปของการวิจัย	3
วัตถุประสงค์เฉพาะ	3
สมมติฐาน	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	4
กรอบแนวความคิดในการวิจัย	7
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	8
ข้อจำกัดในการวิจัย	8
2. ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
พยาธิปากขอ	9
ภาวะโลหิตจาง	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. ระเบียบวิธีวิจัย	35
รูปแบบการวิจัย	35
กลุ่มตัวอย่างและการคัดเลือก	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
4. ผลการวิจัย	39
หมวดที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวและประวัติความเจ็บป่วย	41
หมวดที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์	49
หมวดที่ 3 ข้อมูลทางห้องปฏิบัติการ	54
หมวดที่ 4 ข้อมูลด้านพฤติกรรมอนามัยและการปฏิบัติตัวขณะตั้งครรภ์	58
หมวดที่ 5 การทดสอบทางสถิติระหว่างการติดตามเชื้อพยาธิปากขอ ภาวะ โลหิตจาง กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	69
หมวดที่ 6 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	94
5. อภิปรายผลการวิจัย	98
การติดตามเชื้อพยาธิปากขอ	98
ภาวะโลหิตจาง	100
การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	104
6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	105
สรุปผลการวิจัย	105
ข้อเสนอแนะ	106
รายการอ้างอิง	107
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม	112
ภาคผนวก ข. การตรวจนับไข่พยาธิปากขอโดยวิธีคาโต-คาสส์	118
ประวัติผู้วิจัย	121

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	ผลกระทบของอุณหภูมิต่อไข่และตัวอ่อนของพยาธิปากขอ	11
ตารางที่ 2.2	แสดงระดับความรุนแรงของการติดเชื้อพยาธิปากขอ แบ่งตามชนิด; องค์การอนามัยโลก กรุงเจนีวา 5-8 พฤษภาคม 2524	17
ตารางที่ 2.3	ปริมาณเลือดและธาตุเหล็กที่สูญเสียโดยประมาณจากการติดเชื้อ พยาธิปากขอ	18
ตารางที่ 4.1	แสดงค่าเฉลี่ยของลักษณะต่างๆของหญิงตั้งครรภ์กลุ่มที่ไม่นำอุจจาระมา ส่งตรวจ	39
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและร้อยละสูงสุดของหญิงตั้งครรภ์กลุ่มที่ไม่นำอุจจาระมา ส่งตรวจ จำแนกตามลักษณะต่างๆ	40
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามการนับถือศาสนา ..	42
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของสมาชิกภายในครอบครัว	45
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย	47
ตารางที่ 4.6	แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามประวัติการ ตั้งครรภ์	49
ตารางที่ 4.7	แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามประวัติการแท้ง ...	50
ตารางที่ 4.8	แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามประวัติการ คลอดบุตร	51
ตารางที่ 4.9	แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามค่าฮีมาโตคริต	54
ตารางที่ 4.10	แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามค่าฮีโมโกลบิน	55
ตารางที่ 4.11	แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามการติดเชื้อ พยาธิปากขอ	56
ตารางที่ 4.12	แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามความเชื่อเกี่ยวกับ การบริโภคอาหาร	58
ตารางที่ 4.13	แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามการรับประทาน ผลไม้	62
ตารางที่ 4.14	แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามการมีส้วมใช้	64
ตารางที่ 4.15	แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์รายที่มีส้วมใช้จำแนกตาม การถ่ายอุจจาระ	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์รายที่ไม่มีส่วนใช้จำแนกตาม การถ่ายอุจจาระ	66
ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามการใช้ส่วน	67
ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนและร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามการสวมรองเท้า ..	68
ตารางที่ 4.19 แสดงความแตกต่างระหว่างการติดเชื้อพยาธิปากขอกับอายุ	69
ตารางที่ 4.20 แสดงความแตกต่างระหว่างการติดเชื้อพยาธิปากขอกับ การศึกษา	70
ตารางที่ 4.21 แสดงความแตกต่างระหว่างการติดเชื้อพยาธิปากขอกับ อาชีพ	71
ตารางที่ 4.22 แสดงความแตกต่างระหว่างการติดเชื้อพยาธิปากขอกับ รายได้	72
ตารางที่ 4.23 แสดงความแตกต่างระหว่างการติดเชื้อพยาธิปากขอกับ เขตที่อยู่อาศัย	73
ตารางที่ 4.24 แสดงความแตกต่างระหว่างการติดเชื้อพยาธิปากขอกับ พฤติกรรมการใช้ส่วน	74
ตารางที่ 4.25 แสดงความแตกต่างระหว่างการติดเชื้อพยาธิปากขอกับ การสวมรองเท้า	75
ตารางที่ 4.26 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับอายุ	76
ตารางที่ 4.27 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับการศึกษา	77
ตารางที่ 4.28 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับอาชีพ	78
ตารางที่ 4.29 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับรายได้	79
ตารางที่ 4.30 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับ จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์	80
ตารางที่ 4.31 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับ จำนวนครั้งของการแท้ง	81
ตารางที่ 4.32 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับ จำนวนครั้งของการคลอดบุตร	82
ตารางที่ 4.33 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับอายุครรภ์	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.34 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับระยะห่างของการตั้งครรภ์จากการคลอดบุตรคนสุดท้าย	84
ตารางที่ 4.35 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับการรับประทานเนื้อสัตว์	85
ตารางที่ 4.36 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับการดื่มนม	86
ตารางที่ 4.37 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับการรับประทานผักใบเขียว	87
ตารางที่ 4.38 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับการรับประทานผลไม้	88
ตารางที่ 4.39 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับการดื่มชา กาแฟ	89
ตารางที่ 4.40 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับการเจ็บป่วย	90
ตารางที่ 4.41 แสดงความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับการติดเชื้อพยาธิปากขอ	91
ตารางที่ 4.42 แสดงสรุปความแตกต่างระหว่างการติดเชื้อพยาธิปากขอกับปัจจัยต่างๆ	92
ตารางที่ 4.43 แสดงสรุปความแตกต่างระหว่างภาวะโลหิตจางกับปัจจัยต่างๆ	93
ตารางที่ 4.44 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของค่าฮีมาโตคริตของหญิงตั้งครรภ์กลุ่มที่มีการติดเชื้อพยาธิปากขอและกลุ่มที่ไม่มีการติดเชื้อพยาธิปากขอ	94
ตารางที่ 4.45 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของค่าฮีโมโกลบินของหญิงตั้งครรภ์กลุ่มที่มีการติดเชื้อพยาธิปากขอและกลุ่มที่ไม่มีการติดเชื้อพยาธิปากขอ	95
ตารางที่ 4.46 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับฮีมาโตคริตกับระดับความรุนแรงของการติดเชื้อพยาธิปากขอในหญิงตั้งครรภ์ที่มีการติดเชื้อพยาธิปากขอ	96
ตารางที่ 4.47 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับฮีโมโกลบินกับระดับความรุนแรงของการติดเชื้อพยาธิปากขอในหญิงตั้งครรภ์ที่มีการติดเชื้อพยาธิปากขอ	97

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 4.1 แสดงร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามกลุ่มอายุ	41
แผนภูมิที่ 4.2 แสดงร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามระดับการศึกษา	43
แผนภูมิที่ 4.3 แสดงร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามอาชีพ	44
แผนภูมิที่ 4.4 แสดงร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามรายได้	46
แผนภูมิที่ 4.5 แสดงร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามอายุครรภ์	52
แผนภูมิที่ 4.6 แสดงร้อยละของหญิงตั้งครรภ์ที่เคยผ่านการคลอดบุตรจำแนกตามระยะห่างของการตั้งครรภ์จากการคลอดบุตรคนสุดท้าย	53
แผนภูมิที่ 4.7 แสดงร้อยละของหญิงตั้งครรภ์ที่มีการติดเชื้อพยาธิปากขอจำแนกตามระดับความรุนแรงของการติดเชื้อ	57
แผนภูมิที่ 4.8 แสดงร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามการรับประทานเนื้อสัตว์	59
แผนภูมิที่ 4.9 แสดงร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามการดื่มนม	60
แผนภูมิที่ 4.10 แสดงร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามการรับประทานผักใบเขียว ...	61
แผนภูมิที่ 4.11 แสดงร้อยละของหญิงตั้งครรภ์จำแนกตามการดื่มชา กาแฟ	63

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย